

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

תוכן

- א. לא גזרינן אטו לפני התורף אבל לפני התורף דברי הכל פסול ... לדברי הכל כשר ...
לאחר התורף.....2
- ב. הרי את מותרת לכל אדם ... ולכל מי שאין לה עליו קדושין כשר הרי את מותרת
לכל אדם אלא ... וכל מי שיש לה עליו קדושין אפילו בעבירה פסול ... לאתווי שאר חייבי
כריתות כללא דסיפא לאתווי שאר חייבי לאוין.....3
- ג. חוץ מקדושי קטן מהו מי אמרינן השתא מיהא לאו בר הויה הוא ... א"ל תניתנה ... הכא
נמי אתיא לכלל הויה.....4
- ד. חוץ מן הנולדים הני לאיתילודי קיימי חוץ מבעל אחותה מהו ... גירות לא
שכיחא מיתה שכיחא.....4
- ה. חוץ מזנותיך ... חוץ משלא ... חוץ מהפרת נדריך ... חוץ מתרומתיך מהו ... חוץ
מירושתיך מהו ... חוץ מקידושיך בשטר מהו ... תיקו.....5
- ו. גופו של גט הרי את מותרת לכל אדם ... ודן דיהוי ליכי מינאי ספר תירוכין ואגרת
שבוקין וגט פטורין למהך להתנסבא לכל גבר דיתצביין.....6
- ז. גופו של גט שחרור הרי את בת חורין הרי את לעצמך.....7
- ח. אמר לה לאשתו הרי את בת חורין לא אמר ולא כלום.....7
- ט. אמר לה לשפחתו הרי את מותרת לכל אדם לא אמר ולא כלום.....8
- י. אמר לה לאשה הרי את לעצמך ... ומה עבדא דקני ליה גופיה כי א"ל הרי את לעצמך
קני גופיה אשה דלא קני גופה לא כ"ש ... לעבדו אין לי עסק בך.....8
- יא. המוכר עבדו לעובד כוכבים יצא לחירות וצריך גט שחרור מרבו ראשון.....9
- יב. ידים שאין מוכיחות לא הויין ידים.....9
- יג. ושעמא דכתב לה ודן דמוכחא מילתא דבהאי גיטא קא מגרש לה אבל לא כתב לה
ודן אמרי בדבורא גרשה ושטרא ראייה בעלמא הוא.....11
- יד. האי מאן דכתב גיטא (נוסח הגט).....11
- טו. לא לכתוב ודין אלא ודן ... ולא לכתוב איגרת דמשמע איגרת אלא אגרת.....12
- טז. ולא לכתוב לימהך דמשמע לי מהך ולא לכתוב למהך דמשמע כי חוכא.....13
- יז. דיתהויין דיתיצביין תלתא תלתא יודיין דמשמע תהויין ותצביין.....14
- יח. ולורכיה לוי"ו דתירוכין ולוי"ו דשבוקין דמשמע תריכין ושבוקין ולורכיה לוי"ו דכדו
דמשמע וכדי.....15
- יט. ולא ליכתוב לאיתנסבא דמשמע לא יתנסבא אלא להתנסבא.....16
- כ. ולמעמיד כולהו מי קאמר אלא בעינן הכא נמי בעינן.....16

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

כא. מיומא דנן לאפוקי מדרבי יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו..... 17

דף פה.

א. לא גזרינן אטו לפני התורה אבל לפני התורה דברי הכל פסול ... לדברי הכל כשר ... לאחר התורה

כבר התבאר לעיל דף פד: שמכיון שהגט קראו התורה (שם פסוק א) ספר פְּרִיָּתָהּ כלומר שצריך לכתוב סיפור הדברים שהוא הגט, באופן שיכרות בין הבעל לאשה שלא תהא עוד קשורה אליו בשום דבר, לפיכך הרוצה¹ לגרש את אשתו על תנאי לא יאמר לכתחלה לסופר או לעדים כתבו והתמו גט לאשתי על תנאי זה², ואין צריך לומר שלא יכתוב בתוך הגט על תנאי זה גירש פלוני את פלונית אשתו³.

אלא הרוצה לגרש על תנאי כיצד יעשה אותו, אומר לסופר לכתוב סתם ולעדים לחתום סתם, וכותבין גט כשר בלא שום תנאי בעולם, ואח"כ כשנותן לה את הגט אומר לה הרי זה גיטך או הרי את מגורשת ממני על מנת כך וכך⁴, וכן מותר לומר לעדים אחר החתימה או לשליח תנו לה גט זה לאשתי על מנת כך וכך⁵.

¹ שו"ע ונו"כ שם קמו א

² אם אומר על מנת הוה כריתות, אלא שהתנה תנאי וגזרינן על מנת אטו הוי. ט"ז שם א ועיין ב"ש ג האריך בזה אי פסולו דרבנן ודאורייתא ושנחלקו בזה הרמב"ם ותוס'. ויבאר להלן דף פה.

³ שכל שהוא זוכר שום תנאי קודם כתיבת הגט וכל שכן תוך הגט קודם כתיבת תורה הגט שהוא והרי את מותרת לכל אדם, אין זה גט כריתות, שהרי לא נכתב זה הגט לכורתה מכל וכל אלא על תנאי כך וכך, ואף על פי שנתקיים התנאי אח"כ אין זה ספר כריתות בשעת הכתיבה, והתורה אמרה וכתב לה ספר כריתות, שיהא ספר כריתות בשעת כתיבה

⁴ דגבי הנתינה לא כתיבה כריתות אלא ונתן בידה.

⁵ ואם הוא ירט לדרכו ומוכרה לילך קודם כתיבת הגט ורוצה לצוות שיכתבו גט וליתן לשליח על התנאי אז יצוה שיכתבו ויתנו ליד השליח זה ולא יזכיר שום תנאי ואחר כך יאמר לשליח זה לפני עדים אחרי אותו גט שצוית ליתן לידך ואתה תתן לה לאשתי ע"מ כך וכך והסופר והעדי' לא ידעו מזה כלל כן כתב בהדושי רש"ך בשם מהריב"ל. ב"ש שם א. ומהרי"ט היה מפקפק על תיקון הרב מהריב"ל והיה אומר דמה יושיעני ב' כיתי עדים כיון דבין הכי ובין הכי התנאי הוא קודם כתיבת התורה. והכנה"ג קע"ח ע"א האריך בזה והעלה דלצאת ידי ספק אין תיקון יותר טוב אם לא שיגלה דעתו בפני השליח שרוצה ליתנו על תנאי וכשיצוה לסופר לכתוב ולעדים לחתום ולשליח להוליכו לא יזכיר שום תנאי אלא יאמר לשליח גט זה תנהו כמו שתרצה אם תרצה לתנו גט כריתות תנהו. ואם תרצה ליתנו בתנאי תנהו כל אשר בלבך עשה והשליח כיון שגילה דעתו שרוצה ליתנו בתנאי יתנו בתנאי. באר היטב שם א, ועיין פ"ת שם

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

אבל אם זכר התנאי לסופר או לעדים קודם כתיבת הגט, ואין צריך לומר אם כתבו בתוך הגט קודם כתיבת התורף, אף על פי שלאחר הכתיבה חזר ובטלו ומחקו, פסול⁶, כיון שלא היה גט כריתות בשעת כתיבה.

אולם אם⁷ כתבו, ואין צריך לומר זכרו, אחר שגמר לכתוב תורף הגט, הרי זה גט כשר. בין שכתבו או זכרו קודם חתימת העדים, בין שכתבו או זכרו אחר חתימת העדים.

ודוקא בתנאי ע"מ כשר⁸, אבל תנאי המבטל הגט, כגון חוץ, או תנאי שלא תשתה יין כל ימי חייה פסול.

ב. הרי את מותרת לכל אדם... ולכל מי שאין לה עליו קדושין כשר הרי את מותרת לכל אדם אלא... וכל מי שיש לה עליו קדושין אפילו בעבירה פסול... לאתויי שאר חייבי כריתות כלל דסיפא לאתויי שאר חייבי

לאוין

המגרש את אשתו שהתבאר לעיל דף פב. שצריך שיתירנה היתר גמור⁹ שתהא מותרת לכל אדם ולא ישיר בה כלום, אבל אם אמר לה הרי את מגרשת ממני ותהא מותרת לכל אדם חוץ מפלוני, אינו גט לגמרי¹⁰ כמו שהרי זה שיור בגט.

זה אינו אלא שהיה אותו¹¹ פלוני ששייר מאותן שקידושין תופסין לו בה, ואפילו הוא מחייבי לאוין, כגון ממזר או כהן, שאז אינו גט, כיון שקידושין תופסין לו בה והוי שיור.

⁶ מיהו כל הדרוש הזה תלוי גם כן בפלוגתא אחרת, והוא אם נאמר יש ברירה או אין ברירה, דאי קיימא לן יש ברירה הוה ליה גט כזה כשר אפילו נכתב התנאי בתוכו קודם התורף, דהא כשנתקיים התנאי אחר כך או אפילו בטלו ומחקו נתברר הדבר למפרע שגט זה היה כריתות מעליא בשעת כתיבה, ואי קיימא לן אין ברירה נשאר הגט כפיסולו. ורבו בזה הדיעות, הילכך נקמינן שאפילו כתוב התנאי קודם התורף הוה ספק גירושין, וכן אם התנה על פה קודם כתיבת התורף הרי זה גם כן ספק גירושין. לבוש ועיין ב"ש ג האריך בזה

⁷ שו"ע ונו"כ שם ב

⁸ ותנאי ע"מ דכשר היינו כשנתקיים התנאי או חזר ומחקו מיהו מחק קי"ל דפסול. ב"ש שם ב

⁹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז קלו א

¹⁰ אולם מהני לפוסלה מהכהונה דלא כירושלמי. ב"ש. וע' לקמן סי' ק"נ בב"ש סק"ה דאינו פוסל אלא מדרבנן ע"ש וע' בס' ב"מ מ"ש בזה

¹¹ שו"ע ונו"כ שם ב

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

אבל אם היה אותו פלוני ששייר מאותן שאין קידושין תופשין לו בה, כגון אביה או אחיה לא הוי שיוור והגט גט כשר, שהרי בלאו הכי לא תפשי לו בה קידושין.

ולא רק אם אמר בלשון שלא תנשא לפלוני אלא גם אם התנה על זנות עמו שלגבי זה אינו מתיר לה אינו נחשב שיוור¹². והרי זה גט.

ג. חוץ מקדושי קטן מהו מי אמרינן השתא מיהא לאו בר הויה הוא ... א"ל תניתוה ... הכא נמי אתיא לכלל הויה

ואם היה אותו¹³ ששייר קטן¹⁴, יש אומרים¹⁵ שאינו גט, שהרי כשיגדיל קידושין תופשין לו בה, ויש אומרים¹⁶ שכיון שכעת אין קידושין תופשין לו בה שהרי זו ספק מגורשת.

ד. חוץ מן הנולדים ... הני לאיתילודי קיימי חוץ מבעל אחותה מהו ... גירות לא שכיחא מיתה שכיחא

¹² כמו בנישואין אף על גב נישואין לא שייך בו זנות שייך בו וכן משמע להדיא בש"ס בס"ד תנינא זנות הוי שיוור ומ"מ באבא לא הוי שיוור ולהמסקנא לא מצינו סתירה לזה. ב"ש שם ה, ועיין תורת גיטין ב שם שם"ל דחשיב שיוור עיי"ש מה שהשיג על ראיית הב"ש.

¹³ שו"ע ונו"כ שם

¹⁴ תוספות ר' עקיבא איגר מסכת גיטין פרק ט משנה ב או צח "ומלשון רש"י דדייק חוץ לפלוני והוא קטן משמע דאילו אמר סתם חוץ מקטנים לא הוי שיוור דאינו משייר רק על הזמן שהם קטנים ואז בלא"ה אין להם קדושין בה. ואולם תמוה לי מסוגיא דאמרינן א"ל תניתוה חוץ מעבד ונכרי, אם איתא עבד ונכרי עבידי דמגייירי. הא י"ל חוץ מנכרי ועבד לא מיירי באמר חוץ מפלוני והוא נכרי או עבד. אלא באמר חוץ מנכרי ועבד ושייר רק לזמן שהם נכרים ועבדים וכשיתגייירו יהא הגט מתיר להם וצע"ג. ועיין במאירי בסוגיא זו"ל "ומכל מקום אם אמר חוץ מקדושי קטן דרך כלל ר"ל שלא תתקדשי לשום קטן יראה לי שאין זה שיוור שהרי אין קטן דרך כלל בר הויה לעולם".

¹⁵ דעת הטור בשם אבין הרא"ש זו"ל שם "התירה לכל חוץ מפלוני והוא קטן הוי שיוור ואינו גט ולדברי ר"ח הוי ספק" ובב"י ובבאר הגולה שם ה שב"ג מדברי הרמב"ם שם וכנ"י דידן דגרסי תניתוה דנפשמה האבעי. וצע"ג בדברי הלבוש כאן שכתב, "יש אומרים שהוא גט שהרי ג"כ קידושי קטן אינן כלום, והוי כאותן שאין קידושין תופשין לו בה" ואח"כ הביא דעת ר"ח שהוא ספק, שדעה ראשונה דלא כמאן.

¹⁶ דעת ר"ח וכ"כ הרשב"א בשמו ולגירסתו דלא גרס תניתוה וסלקי נמי בתיקו.

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

שייר בעל אחותה¹⁷ ספק הוא בגמ' אי הוי שיור כיון שראויה לו אחרי מות אחותה¹⁸, וכן כששייר מי שעתידי עדיין להוולד, ולא איפשטא¹⁹, לכך הרי זו ספק מגורשת לכולי עלמא.

ה. חוץ מזנותיך ... חוץ משלא ... חוץ מהפרת נדריך ...

חוץ מתרומתיך מהו ... חוץ מירושתיך מהו ... חוץ

מקידושיך בשטר מהו ... תיקו

וכן אם אמר לה חוץ מזנותיך²⁰ כלומר שתהיי מגורשת ומותרת לכל להינשא, אבל לזנות תהיי נשאת באיסור אשת איש²¹, או שתהיי מותרת לכל מי שיבא עליך בדרך כל הארץ, אבל לביאה שלא כדרכה, תהיי נשאת באיסור אשת איש, או הרי את מותרת לכל אדם חוץ ממקדש בשטר, או חוץ ממקדש בביאה²², כלומר שהיא מותרת להתקדש בכסף, אבל בשטר או בביאה באחד מהם הרי את באיסור אשת איש, או שאמר לה תהיי מותרת לכל, אלא שיהיה לי רשות עליך להפר נדריך או שאמר שיהיה לי רשות עליך ליורשיך, או לענין תרומה²³, בכל אלו הסתפקה הגמ' אם הוי שיור אי לא, ולא איפשטא והרי זו ספק מגורשת.

¹⁷ שו"ע ונו"כ שם ג

¹⁸ אף על גב דאין קידושין תופסין בה מ"מ אם מתה אחותה חזיא ליה ול"ד לעבד וכותי משום גיורת לא שכיח ומיתה שכיח. ב"ש שם ד

¹⁹ ולא דמי לקמן, דשאני התם דממילא יגדיל ויבא לידי תפישת קידושין מצד עצמו, מה שאין כן באלו שתפישת קידושיהן תלויין בדבר אחר

²⁰ שו"ע ונו"כ שם ג

²¹ פי' דהאי דפסלינן דשיור היינו שיור במידי דאישות והיינו בנשואין אבל זנות לא או דלמא כיון דעכ"פ שייר בביאה וצד אישות קרינן ביה וכן בהפרת נדרים הוה ספק אם מקרי זה צד אישות כיון דכתיב בקרא אשה יפירנו זה מבואר בגמ' וכן בירושתה דכתיב לשארו וירש אותה. ט"ז שם ה

²² ברמב"ם הלכות גירושין פרק ה הלכה ו לא הזכיר בביאה ובשן"ע הזכירו ועיין צפנת פענח הטעם דנקט רק קדושי שטר י"ל דהנה בירושלמי פ"ג דקדושין מבואר דבקדושי שטר אם שייר לא הוה קדושין ובכסף הוה קדושין וא"כ לפי"ז אם שייר על קדושי כסף וביאה שוב לא מהני גם קדושי שטר דהא כל הקדושין הם דבר אחד וכיון דבהקדושין יש דבר שאינה יכולה להתקדש בהם נקרא ג"כ שיור ולא מהני ע"ז קדושי שטר.

²³ רמב"ם שם ו ולא פירש רבינו אי כרש"י שאמר לה חוץ שלא תאכלי בתרומה אם תנשאי לכהן או כתום/ דאירי בנשואה לכהן ואמר לה שאינה מגורשת לענין להמישך לאכול תרומה בגללו לאחר גירושיה. ולכאורה שייך נמי בכבת כהן הנשואה לישראל ואין לה זרע שאמר לה חוץ שלא תחזרי לאכילת תרומה בבית אביך. וכן פירש במאירי ובתוס' הרא"ש בגמ'

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

התיר בזנות ואסר להנשא, כגון שאמר חוץ שלא תנשא לפלוני²⁴, הוי שיוור ואינו גט.

דף פה:

ו. גופו של גט הרי את מותרת לכל אדם... ודן דיהוי ליכי מינאי ספר תירוכין ואגרת שבוקין וגט פטורין למהך להתנסבא לכל גבר דיתצביין

כבר התבאר במסכת נדרים דף ה: ספר פרייתת²⁵ דכתיב בגט אין²⁶ פירושו אלא שיכתוב לה סיפור דברים שיש במשמעותן דברים הכורתיים בינו לבניה, ולא הקפידה התורה באיזה לשון ובאיזה כתב יספר לה אותן הדברים, לפיכך אמרו חז"ל שהוא כשר בכל כתב ובכל לשון שיכתבנו, ובלבד שיהא משמעו ועניינו שמגרשה לפוטרה ממנו ולהתירה לכל אדם, כגון הרי את מותרת לכל אדם כו', ויהיה בלשון מבואר שלא יהא בו לשון מנומנם המתפרש לשני עניינים, עד שהאדם יוכל לומר עליו לא לכך נתכוון ויבא הדבר לידי עירעור אחרי כן ולספק ממזרות. לכך צריך שיהיו הדברים באופן שאין בהם ספק באותו לשון, אלא שיהא משמעותו אחד בלא ספק שפלוני מגרש את אשתו פלונית.

וצריך לכתוב²⁷ "והרי את מותרת לכל אדם"²⁸. שזהו עיקר תורף הגט. ולכתחלה טוב ליוזר לכותבו בשיטה כדי שלא יפסק הקורא, שאם יפסק

²⁴ מבואר בש"ס שבלשון זה התיר בזנות א"כ שאמר שלא תבעל לפלו' או אסורה לו אפילו בזנות, ב"ש שם ה

²⁵ (דברים פרק כד פסוק ג) וכתב לה ספר פרייתת ונתן פידה ושלחה מביתו

²⁶ לשון הלבוש אבהע"ז קבו א

²⁷ שו"ע ונו"כ אבהע"ז קבו מא

²⁸ ובגט פשוט ס"ק צו שנינו בהמגרש גופו של גט הרי את מותרת לכל אדם ר"י אומר ודן די יהוי ליכי מינאי כו'. ומרן כתב דבטופס רש"י שכתב בהמגרש לא כתב הרי את מותרת לכל אדם וגם בטופס הרי"ף ז"ל ליתיה כפי עדות הרשב"א והעיטור וכן היא דעת העיטור במאמר ז' והאריך בראיות. אבל מדברי הרמב"ם והרא"ש נראה שצריך לכותבו וכתבו הרשב"א והר"ן וה"ה שכן דעת הרמב"ן שצריך לכתוב הרי את מותרת ושם לא כתבו קרוב הדבר שאפילו אם נשאת תצא ע"כ. ומחלוקת הגדולים הללו הוא כשכתב בגט למהך להתנסבא לכל גבר דיתצביין, דאיכא דס"ל דאע"ג דכתב האי לישנא צ"ל הרי את מותרת כי היכי דלישרי לה בזנות. ולהתנסבא משמע דלא שרי לה אלא לינשא אבל בזנות תיאסר.

ולענין הלכה ודאי לכתחילה אף על גב דכתב למהך להתנסבא צריך לכתוב הרי את מותרת ואם לא כתב צריך לכתוב גיטא אחרינא אך אם נתגרשה כבר בגט שאין כתוב בו הרי את מותרת וכתוב בו למהך

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

יאמר השומע דלא התירה לכל אדם, ולכן לא יפסוק הקורא בקריאתו של הרי את מותרת לכל אדם²⁹ אבל אם כבר נכתב הגט בשתי שורות, כשר ליתנו.

וכן יכתוב "ודן די יהוי ליכי מנאי ספר תרוכין ואגרת שבוקין וגט פטורין בדת משה וישראל".

ז. גופו של גט שחרור הרי את בת חורין הרי את לעצמך

עבר כנעני³⁰ משתחרר בשטר שחרור שכותב לו אדונו, כיצד, כותב לו על הנייר או על החרס הרי אתה בן חורין, הרי אתה לעצמך, או אין לי עסק בך, כל אחת מן הלשונות הללו איזה מהם שירצה ומוסרו לידו ויוצא בו לחירות.

ודוקא כשכותב לו הלשונות הללו בשטר ומזכהו לו, משתחרר כמו באשה, אבל אם אמר לו אחת מן הלשונות הללו בעל פה אינו כלום.

ח. אמר לה לאשתו הרי את בת חורין לא אמר ולא כלום

כבר התבאר לעיל דף עח. שהמגרש צריך³¹ שידע בשעת נתינה שהוא גט, ויתנו לה בשעת נתינה בתורת גירושין, דכתיב (דברים כד פסוק א) סֵפֶר פְּרִיִּת וְנָתַן בְּיָדָהּ, משמע שתהא הנתינה בתורת ספר כריתות. לפיכך³²

להתנסבא והוא מקום עיגון דא"א להשיג גט אחר יראה לי דיכולים אנו לסמוך על רוב הפוסקים דס"ל דהרי את מותרת אינו מעכב בין דאיכא שאר לישני דחשובין כמו הא"מ ובפרט דאשכחן דבמופסי גיטין הראשונים לא ה"י כתוב הא"מ וכן גמי אם כתב הרי את מותרת ולא כתב למהך להתנסבא כו' ונתגרשה כבר בגט זה והוא מקום עיגון דא"א להשיג גט אחר שהבעל הרחיק נדוד יראה לע"ד דיש להתיר משום דלישנא דהרי את מותרת לכל אדם כולל זנות ונישואין לשיטת רוב הפוסקים ולא נמצא מחמיר בזה רק הר"ן ז"ל כו' וע"ש עוד שתמה על מרן ומור"ם ז"ל אמאי לא כתבו דצריך לכתוב ודן די יהוי ליכי מנאי דתיבת ודן צריך לכותבו כי היכא דלהוי ידים מוכיחות דבגט זה הוא מגרשה ולא בדבור וגם תיבת מנאי צריך לכתוב כי היכא דלהוי ידים מוכיחות דהוא מגרש את אשתו כו' (באמת מרן המחבר הזכיר זה לעיל ס"ט ולקמן סעיף מ"ד אך כוונת הג"פ אמאי לא הזכיר דצריך לעיכובא) ומסיק דאם לא כתב ודן או תיבת מנאי ונתגרשה באותו גט יראה לי דדיינינן לה כספק מגרשת ע"ש. פ"ת שם מג

²⁹ תורת גיטין שם

³⁰ שו"ע ונו"כ יו"ד רסז מא מב

³¹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז קלו א

³² דעת הרמב"ם דבר תורה מגרשת אפי' בשתקה והיינו משום דגופו של גט כתוב בו תורת כריתות, ע"ש פ"א מגירושין [הי"א] ובמ"ש הרה"מ, והא דבקדושין אפי' בקדושי שטר אין בו חשש קדושין בשתקה היינו משום דבקדושין בעינן דעתה ואם נותן לה בשתקה אינו מוכח דדעתה לקידושין. אבני מילואים שם א

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

כשיתן לה הבעל הנט צריך שיאמר לה בשעה שנותנו לה הרי את מגורשת ממני בגט זה ומותרת לכל אדם או הרי את משולחת ממני וכדומה, לשון שישמעו העדים שבתורת גירושין נותנו לה.

ואנו נוהגין לומר הרי זה גיטך והרי את מגורשת ממני והרי את מותרת לכל אדם מעכשיו. וצריך הבעל לידע ולהבין מה שיאמר לה, ואם אינו מבין מפרשין אותו לו בלשון שמבין. ואם נתנו בידה ולא אמר כלום הרי זה גט פסול³³, שמא לא נתנו לשם גירושין אלא לפקדון בעלמא.

ואם אמר לה³⁴ הרי את בת חורין לא אמר כלום, שאין שייך לשון זה אלא להוציאה משפחות להירות, שאשה תחת בעלה היא כבר בת חורין, ושיעבודה לבעלה אין זה שפחות ועבדות, כי כבודה היא בכך.

ט. אמר לה לשפחתו הרי את מותרת לכל אדם ולא נלא כלום

הכותב לשפחתו³⁵ הרי את מותרת לכל אדם אינה יוצאת להירות, שאין זה לשון שיתרור, שאדרבה עכשיו אם רוצה לשחרר בשטר זה, הוא אוסרה על העבדים שהיתה מותרת להם כבר, ואין זה לגבי דידיה מותרת לכל אדם, שהיתה כבר אסורה להם מחמתו כמו באשה³⁶.

י. אמר לה לאשה הרי את לעצמך ... ומה עבדא דקני ליה גופיה כי א"ל הרי את לעצמך קני גופיה אשה דלא קני גופה לא כ"ש ... לעבדו אין לי עסק בכך

³³ אף על גב בקדושין אם לא היה עסוקי בקדושין ונתן בשתיקה אין חשש קידושין ובסי' כ"ז כתבתי אפי' אם היה כוונתם לשם קידושין לא מהני שאני גט דאע"ג שלא אמר כלום מ"מ לשון הנט הוא לשון הבעל אבל בקדושין אפילו אם מקדש בשטר והוי כאלו הוא מדבר מ"מ אין ניכר אם דעתה ג"כ לקידושין והא דאינו בטל הגט כשלא אמר כלום מדאורי' דכתיב ונתן ביד' ספר כריתות דפי' הקרא הוא שנתן לתורת כריתות ואם נתן לתורת כריתות י"ל אפי' אינו מדבר כלום כשר מדאורייתא, מיהו הטור והר"ן כתבו אם אינו מדבר כלום בטל מדאורייתא וכ"כ בש"ג פ' הזורק והיינו אם אין עסוקים באותו ענין. ב"ש שם א. והחילוק פשוט קדושין דבעינן דעתה והאמירה ד"ת ונט בע"כ. בית מאיר שם.

³⁴ שו"ע ונו"כ שם ד

³⁵ שו"ע ונו"כ יו"ד שם מג

³⁶ לבוש שם ובאר הגולה פד

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

אמר לאשה³⁷ בעת נתינת הגט הרי את לעצמך הרי זה גט.

וכבר התבאר שכן הדין בכתב בשטר שחרור לעבד כנעני³⁸ הרי אתה לעצמך, או לשפחה כנענית הרי את לעצמך, או אין לי עסק בך, שזהו לשון שחרור ומשתחרר בו.

יא. המוכר עבדו לעובד כוכבים יצא לחירות וצריך גט

שחרור מרבו ראשון

כבר התבאר לעיל דף מג: שהמוכר עבדו³⁹ לעובד כוכבים או לגר תושב, כיון שהפקיע עבדו ממצוות קנסוהו חז"ל שייצא לחירות, ולפיכך אם ברח מהעובד כוכבים אין רבו יכול להשתעבד בו עוד וחייב לכתוב לו גט שחרור להתירו בקהל.

ואם לא ברח, קונסים את האדון לפדותו עד עשרה בדמיו⁴⁰ ולכתוב לו גט שחרור להתירו בבת חורין, ודוקא את האדון, אבל אין קונסים בנו אחריו.

י"א⁴¹ שקנס זה שקנסוהו לפדותו עד עשרה בדמיו אינו אלא בא"י, ובבי"ד סמוכין ככל דיני קנסות, וא"כ אינו שייך בזמן הזה שאין לנו בי"ד מומחים. וי"א⁴² שזה רק בקנסות שחייבה תורה, אבל קנס זה כיון שחכמים תקנו קנס לעשות סייג לתורה, גובין גם בשאינם מומחים ושייך בזמן הזה.

יב. ידים שאין מוכיחות לא הויין ידים

כבר התבאר במסכת נדרים דף ב. ודף ה: ובנויר דף סב. שמכיון שעיקר הנדר אינו תלוי אלא בלשון לפיכך ידות נדרים כנדרים⁴³ כלומר ידות שהתחיל בלשון שמשמעו נדר ולא גמר הדיבור, אף על פי כן הוא נאסר עליו כאילו גמר כל הדיבור, וזה דומה לאדם שאוחז ביד הכלי ועל ידי כך משתמש בכלי כאילו אחז בו בעצמו, והוא שיהיו מוכיחות קצת על הנדר.

³⁷ שו"ע ונו"כ אבהע"ז שם ד

³⁸ שו"ע ונו"כ יו"ד שם מא

³⁹ שו"ע ונו"כ יו"ד רסז פ

⁴⁰ ולא יותר ערוה"ש שם סעי' קכה

⁴¹ שו"ע שם והוא דעת הרמב"ם

⁴² ש"ך שם ס"ק קא בשם הרא"ש וכתב שם שכן דעת המור

⁴³ שו"ע ונו"כ יו"ד רו א

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

ביצה, האומר לחבירו מודרני ממך שאיני אוכל לך, או מופרשני ממך שאיני אוכל לך, או מרוחקני ממך שאיני אוכל לך, אע"ג שלא הזכיר מודרני ממך בקרבן ורק התחיל לומר בלשון מודרני וא"כ לא הוי נדר שלם אלא יד כמו יד הכלי. אסור לאכול עמו.

אולם צריך שלשון יד הנדר תוכיח את כונתו⁴⁴, ולכן אם אמר מודרני ממך או מופרשני ממך או מרוחקני ממך ולא סיים דבריו שאיני אוכל או שאיני אוכל לך, אינו נאסר לאכול עמו אלא במה שנשמע ומוכח מהלשון, כגון, מודרני ממך משמע שלא ידבר עמו, ואינו נאסר אלא לדבר עמו⁴⁵, מופרשני ממך משמע שלא ישא ויתן עמו, מרוחקני עמך שלא יעמוד בד' אמותיו⁴⁶, ואינו אסור אלא באלו. וי"א⁴⁷ שאינו נדר כלל.

אולם אם דוחקים בו לאכול ואמר מודרני ממך מוכח שבאכילה אמר והרי הוא כאמר מדרני שאיני אוכל לך⁴⁸.

ואם אמר מודרני לך בלבד למרות שהאומר מדרני לך ומזכיר אכילה או הנאה אוסר עצמו גם על חבירו, כנזכר אם אינו מזכיר אכילה למרות שנאסר דיבור חבירו אינו

⁴⁴ מ"ז שם א

⁴⁵ ועיין בבית מאיר שאין איסורו אלא מדרבנן שהרי אינו נאסר אלא באוסר החפצא והכא רק אסר הדיבור כמבואר בשו"ע ונו"כ שם ריג א נ"דרים אין הלין על דבר שאין בו ממש. ביצה, אמר קונם שאני מדבר עמך, שאני עושה לך, שאני מהלך לך, שאני ישן עמך אינו נדר; וכן אם אמר דיבורי ועשייתי והליכתי אסורים עליך ושינה אסורה עלי, אינו נדר ומיהו מדרבנן צריך שאלה". אולם עיי"ש בש"ך א מהפרישה שמודרני שאיני אוכל "הגוף הוא החפץ אשר אוסר והרי הוא אומר מודרני או מופרשני על הגוף שהוא יהא מופרש או מודר ממנו שלא יאכל הוא עמו" וא"כ ה"ה הכא אפשר שהוא כאומר מודרני שהגוף מודר שלא ידבר, ובמרוחקני ממך דהיינו מגוף שלך א"כ הוי דבר שיש בו ממש וצ"ע.

⁴⁶ וקשה למה אמרינן דלשון מרוחקני ממך משמע רק ארבע אמות דלמא מרוחקני ממך משמע טובא כדאמרינן [בראשית כא, טז] הרחק כמטהווי קשת, וי"ל דמצינו בגמרא דגיטין בפרק הזורק דף ע"ח לגבי גט שקרוב לו היינו בתוך ארבע אמות, דאמרינן בשנים אוחזים [בבא מציעא י, א] דארבע אמות של אדם קונות, וכן מצינו במנודה לקמן בסימן של"ד [סעיף ב] שאסור לישב בארבע אמותיו, וכן גבי שבת הלכתא גמירא דארבע אמות הוי שיעור מלטול [עירובין מה, א] כדאמרינן [שמות טז, כט] שבו איש תחתיו. אם כן מצינו שכל אדם יש לו ארבע אמות ואותן ארבע אמות הם ממש כגוף שלו, ואם כן יהיה הפירוש של מרוחקני ממך דהיינו מגוף שלך, ובוה משמע אפילו פסיעה אחת הוי מרוחק ממנו, אך באשר שיש לו ארבע אמות לכן אסור לישב בתוך ארבע אמותיו שלו שהוי כגוף שלו, ואין צריך להרחיק יותר, אף על גב דבעלמא משמע רחוק הרבה, אבל כאן כיון שאמר ממך משמע מלשונו שאין צריך הרחקה יתירה. בית הלל שם

⁴⁷ עיין ש"ך שם ג שמכיון דמשמע הכי ומשמע הכי לא הוי ידים מוכיחות, ושכן דעת הרא"ש והטור ותמה על הרמ"א שלא הביא דעות אלו, והב"ח מחמיר ביותר דידים שאינן מוכיחות הויין ידים והלכך אפילו לא סיים דבריו אסור אפילו לאכול עמו ואין זה עיקר בש"ס ופוסקים

⁴⁸ ח"י רע"א שם

והוי כמו נויר עובר לפניו כך מתבאר מדברי הרשב"א

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

אוסר על חבירו, שנכסיו יכול לאסור על חבירו ונכסי חבירו עליו, אבל דיבור חבירו אינו יכול לאסור, שאין בו ממש⁴⁹.

יג. וטעמא דכתב לה ודן דמוכחא מילתא דבהאי גיטא קא מגרש לה אבל לא כתב לה ודן אמרי בדיבורא גרשה ושטרא ראייה בעלמא הוא

כשם שלשון יד הנדר צריך שתוכיח את כונתו, וכשלא סיים דבריו אינו נדר, כך לגבי גט כבר התבאר, שהמגרש צריך⁵⁰ שיאמר לה⁵¹ בשעה שנותנו לה, הרי את מגורשת ממני בגט זה ומותרת לכל אדם. או הרי את משולחת ממני וכדומה, לשון שישמעו העדים שבתורת גירושין נותנו לה.

ויהיה בלשון מבואר שלא יהא בו לשון מגומגם המתפרש לשני עניינים, עד שהאדם יוכל לומר עליו לא לכך נתכוון ויבא הדבר לידי עירעור אחרי כן ולספק ממזרות. לכך צריך שיהיו הדברים באופן שאין בהם ספק באותו לשון, אלא שיהא משמעותו אחד בלא ספק שפלוגי מגרש את אשתו פלונית.

יד. האי מאן דכתב גיטא (נוסח הגט)

נוסח הגט שנוהגים בו עכשיו, כותבים 12 שורות ומדקדקים בכתיבתו לפי המבואר להלן⁵²:

1. ב..... בשבת ב..... ימים לירח שנת...אלפים ... מאות
2. ... לבריאת עולם למנין שאנו מנין כאן ב.... דמתקריא ... מתא
3. דיתבא על נהר.. ועל מי מעינות אנא פלוני בן
4. פלוני העומד היום ב.. דמתקריא ... מתא דיתבא על נהר...
5. ועל מי מעינות צביתי ברעות נפשי

⁴⁹ שו"ת התעוררות תשובה שם

⁵⁰ שו"ע ונו"כ אבהע"ז קלו א

⁵¹ כבר הוזכר שדעת הרמב"ם דבר תורה מגורשת אפי' בשתקה והיינו משום דגופו של גט כתוב בו תורת כריתות, ע"ש פ"א מגירושין [הי"א] ובמ"ש הרה"מ, והא דבקדושין אפי' בקדושי שמר אין בו חשש קדושין בשתקה היינו משום דבקדושין בעינן דעתה ואם נותן לה בשתקה אינו מוכח דדעתה לקידושין. אבני מילואים שם א

⁵² רמ"א סדר הגט (אחרי סימן קנר) סעיף קא ומספר השורות וחלוקתם לפי מה שכתבו הלבוש אבן העזר סימן קבו סעיף א

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

6. בדלא אניסנא ושבקית ופטריית ותרוכית יתיכי ליכי אנת אנתתי פלונית בת פלונית
 7. העומדת היום ב.. דמתקירא ... מתא דיתבא על נהר..
 8. ועל מי מעינות דהוית אנתתי מן קדמת דנא וכדו פטריית
 9. ושבקית ותרוכית יתיכי ליכי דיתיהוין רשאה ושלמאה בנפשיכי למהך להתנסבא לכל
 10. גבר דיתיציין ואנש לא ימחא בידיכי מן יומא דנן ולעלם והרי את מותרת לכל אדם
 11. ודן די יהוי ליכי מנאי ספר תרוכין ואגרת שבוקין וגט פטורין
 12. כדת משה וישראל
- פלוני בן פלוני עד
פלוני בן פלוני עד.

טו. לא לכתוב ודין אלא ודן ... ולא לכתוב איגרת דמשמע איגרת אלא אגרת

בשורה – 11 – שבגט "ודן" לא⁵³ יכתוב ודין מלא ביו"ד אלא ודן חסר יו"ד, שאם הוא ביו"ד משמעותו הוא דין, כלומר דין הוא שאגרשך אבל אם לא היה דין עלי שאגרשך לא הייתי מגרשך⁵⁴, ואם כן היה מטיל תנאי בגט לדון עמה אם מגרשה בדין אם לא, ואין זה כוונת משמעות ודן שתקנו ז"ל, אלא פירושו וזה יהיה לך ממני ספר גירושין כו', לכך יכתוב בלא יו"ד שלא יתבטל משמעותו.

ויקרא הדל"ת של ודין בעירי⁵⁵, ויכתוב ודין בתחלת השיטה כדי שיהא ספר תרוכין עד פטורין בשטה אחת ולא בשטה האחרונה.

⁵³ שו"ע ונו"כ שם ט

⁵⁴ לבוש שם ומ"ז יא, והרמב"ם וכת' שמא יקרא הקורא ודין בלו' משפט יהיה ביני לביניך, ה"מ שם כח. ויראה דנ"מ בין פרש"י לפירוש הרמב"ם אם אותה אשה אסורה עליו וחייב מן הדין לגרשה אם כתב ודין מלא הגט כשר דאפילו יפרשו דין הוא שאגרשך הכי הוא קושטא דמלתא. אבל להרמב"ם הגט פסול משום דנתבטל משמעות תיבת ודן ואנן בעי' שיכתוב תיבת ודן כדי שיהיה מוכיח מתוכו שבגט זה הוא מגרש אותה ובעינין ידים מוכיחות, וכשלא כתב ודן אמרי' בדיבור מגרשה ושטרא דגיטא לראיה בעלמא כמ"ש בגמ' בהמגרש אליבא דר"י והגט פסול לדעת הפוסקים כר"י דבעי' ודן משום ידים מוכיחות. גט פשוט לט' ⁵⁵ ב"ש שם כג

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

וכן עוד בשורה – 11 – "אגרת" 56 לא יכתוב מלא ביו"ד בין האל"ף והגימ"ל אלא יכתוב חסר יו"ד ואגרת, דאגרת ביו"ד משמעותו בתרגום גג 57 כמו מאיגרא רמה כו', וי"א לשון זנות מצינו בתרגום איגרא 58, והוי כאילו אומר לה הריני מגרשך אם זינתה, ואין זה כוונת תיקון הלשון שבגט.

וצריך לכתוב ואגרת וי"ו בראש התיבה שיוסב על ודן די יהוי ליכי כו', שאם היה בלא וי"ו הוה כמו מילא שעומדת לעצמה ומשמעותה הוא יהא כאגרת בעלמא שאדם שולח לחבירו ולא לשם גירושין והוי כבטלו.

טז. ולא לכתוב לימהך דמשמע לי מהך ולא לכתוב למחך דמשמע כי חוכא

בשורה – 9 – שבגט "למהך" 59, על שם והלכה והיתה וגו', תרגום של והלכה ותהך

ולכך יכתבנו חסר יו"ד, שאם היה ביו"ד לימהך היה משמעותו שלי תהא מהיום ואילך, דמהך ר"ל מהך כתיבה ואילך, אי נמי יהיה פירושו אלי תלך דמהך תרגום של הליכה והרי הוא היפך הכוונה.

ויזוהר יפה 60 ברגל פנימי של ה"א דלמהך שירחיקנה מגנה שלא תגע בגג, ואף על פי שבכל הההי"ן צריך לזוהר כן שלא יגע הרגל למעלה, מ"מ בזו צריך לזוהר יותר לפי שבזה היה משתנה כל המשמעות אם היתה נראית כחית, שהיה פירושו למחך מלשון חוכא ואיטלולא כלומר שחוק בעלמא הוא ששוחק בה בגט זה.

56 שו"ע ונו"כ שם

57 לבוש שם ומ"ז יב והוא פרש"י לפ"ז הוי שינוי פירוש המלה ובשעת הדחק כשר. ולפרש"י דאיגרא ביו"ד הוא לשון גג מאי גריעותא וי"ל דאי כתב איגרת ביו"ד יש במשמע דה"ק שזה גט פטורין לגג תשליכהו כלומר שהוא מבטל לגט ואינו מגרשה באמת. א"נ שזה גט פטורין ע"מ שהגג תנח לו כלומר דמשמע שיש לה גג ואינו נותן לה הגט אלא ע"מ שתתן ותניח לו את הגג שלה וזהו שינוי גדול במשמעות כונת הגירושין כנ"ל. כתוב בתשו' הר"א סאגיס הובאו דבריו בתשו' הרב בצלאל סי' כ"ג בשם רדב"ז על גט שבא מארץ אחרת היה כתוב בו ואגירת שבוקין ולשון ואגירת הוא לשון שכירות והשיב הרדב"ז דהוא כשר במקום עיגון ואמר שהב"ד יתקנו אותו וכמ"ש המור בשם הרא"ש ס"ס זה. גט פשוט שם מ

58 לבוש שם ובח"מ כט והרמב"ם כתב שמא יקרא הקורא ואי גרת כלומר אם זנית, וכן בב"ש כג וכתב ולרמב"ם משמע לי זונה א"כ הוי שינוי גט ופסול אפילו בעת הדחק.

59 שו"ע ונו"כ שם יד

60 שו"ע ונו"כ שם יד

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

מיהו נראה שגם בזו אינה צריך להרחיק יותר משאר ההי"ן, רק שצריך לדקדק בה ביותר שלא תגע, ויש אומרים שצריך להרחיקה ממש מגגו יותר משאר ההי"ן שיהא ניכר בטוב שהוא ה"א ולא חי"ת, וכן נוהגין⁶¹. מיהו אם לא הרחיק יותר אין לפוסלו בכך. ובנגיעה הוי דינא כמו בשאר ההי"ן שנוגעין.

יז. דיתהוייין דיתיציין תלתא תלתא יודי"ן דמשמע תהויין ותציין

בשורה – 9 – "די תיהוויין"⁶² ובשורה 10 "ודי תיציין" צריך לכתוב ג' יודי"ן רצופין,

שבהד יו"ד אין לכותבו שלא יהא נקרא תיהוין בחירי"ק תחת הוי"ו וכן תיציין בחירי"ק תחת הבי"ת עם נו"ן לבסוף, ואין זה שום מלה בתרגום, ובתרי יודי"ן לא סגי דהוו מיקרי דיתהויין דתיציין בפת"ח תחת היודי"ן, והיה משמעותיהו לשון נקבות רבות נסתרות⁶³ כאילו מדבר עם אחרים על נשים אחרות שתהינה אותן הנשים רשאות ושלטאות כו' לכל גבר שתמצא, ונמצא שאינו מגרש את זו אלא שתיים אחרות, לכך כותבין ג' יודי"ן תיהוויין תיציין,

ונקראת הוי"ו והבי"ת בשו"א וחירי"ק תחת היו"ד עם הנו"ן לבסוף, ואז משמעותיה בלשון ארמי לשון נקבה נוכחית יחידה.

ונוהגין לכותבה בחמשה יודי"ן דיתהוויין דיתיציין⁶⁴ אחר הדל"ת יו"ד אחת ואחת אחר התי"ו, כדי שיהא נשמע אשר תהיי אשר תרצי, דדי תרגומו של אשר, והיו"ד

⁶¹ לבוש שם מתרה"ד רל ובגט פשוט נא "וראיתי גט א' שבא ממ"ה וטעה הסופר וכתב בתיבת למהך רי"ש במקום ד' והיה נקרא למהר והכשירוהו כיון דאין שום שינוי במשמעות הגירושין ואדרבא אמר לה שתמהר להנשא לכל גבר שתמצא. ובתשו' מהר"י סג"ל סי' ק"ג גט שבא מארץ רחוקה וד' דלמהך היתה גגה כפלים כרגלה ונקראת כדלית ופסלו. ולי יראה דיש להכשיר במקום עיגון כיון דתיבת למהך הוא בטופס ואין שום שינוי במשמעות הגירושין ואפילו דלג תיבת למהך יש להכשיר בדיעבד עכ"ל"

⁶² שו"ע ונו"כ שם י

⁶³ לבוש שם ומ"ז יג וכפ"י הרמב"ם, וברש"י מובא בח"מ שם ל פי' דאי לא שדי ביה אלא תרין יודין מתקריין די תהויין נשין דעלמא וכן דיתציין וכי כתיב תלתא יודין משמע שתהא רשאה להנשא לכל מי שתמצא כ"כ רש"י

⁶⁴ ומזה מדייק מהרי"ל דהכל תיבה א' דאל"כ לא שייך לומר ה' יודין, ועיין תוספת שכתב די תרגום של אשר ודיתי הוייין שני תיבות הם לפ"ז דברי תוספות סותרים וא"ז ובהרא"ש משמע נמי דהם שתי תיבות וכן בטור ונ"ל אף על גב דהם שתי תיבות מ"מ כותבים בשמה א' דמשמעות סובל ג"כ תיבה א' אבל אם הי' כותבים בשני שיטות היה דוקא שתי תיבות וכ"כ בח"מ, ואפילו בשיטה א' לא ירחיק מלת די הרבה רק מעט לבוש,

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

השנייה של אחר התי"ו היא כדי שלא יקרא דית הוי"ן דית צבי"ן ואין כאן מלה, אבל אם יכתוב היודי"ן אחר התי"ן על כרחו יקרא תיהוי"ן תיצבי"ן. מיהו אם לא כתב אלו היודי"ן אינו נפסל בכך שהכל משמעו אחת הוא⁶⁵.

והדלי"ת היא במקום שי"ן שתהיי שתרצי כו'.

ויש לכתוב די תיהוי"ן בשטה אחת וכן די תיצבי"ן, אבל אם כתב די בשטה אחת ותיהוי"ן או תיצבי"ן בשטה אחרת יש מכשירים⁶⁶, ויש פוסלי"ן⁶⁷.

ואפילו בשטה אחת לא ירחיק די הרבה מן הב' תיבות רק מעט, מפני שיש בו קצת שינוי לשון כשמחלקין מלת די ממש מאלו השתי תיבות, מ"מ ירחיק מעט רק לא כהרחקת שאר תיבות.

יח. ולזרניה לוי"ו דתירוכין ולוי"ו דשבוקין דמשמע תריכין

ושביקין ולזרניה לוי"ו דכרו דמשמע וכדי

בשורה – 11 – צריך להאריך וי"ו דתרוכין⁶⁸ ווי"ו דשבוקין עד שלא יהו נראין כיו"ד, שאם לא היה מאריך אותו והיו נראין כיודי"ן היה משמעותן ספר תריכין שפירושו גרושות דעלמא, כלומר שמדבר על נשים דעלמא ואינו מדבר עם אשתו⁶⁹, וכן ואגרת שביקין שפירושו גם כן עזובים דעלמא ולא ספר גירושין או עזובין דילה הוא, וי"א⁷⁰ כאילו אומר לה שהיא גירושין ושבקה אותו ולא הוא אותה.

מיהו במקום הדחק או שכבר ניתן כשר דהא ליכא שינוי משמעות הגט גם אין מוכרחים דברי מהרי"ל דפוסל וכ"כ המ"ז. ב"ש כה
⁶⁵ לבוש שם וח"מ לא

⁶⁶ מלשון הרא"ש משמע הכי שכתב בשם ר"י טוב עלם כי די תיהוי"ן הם ב' תיבות ודי הוא תרגום של אשר וכתב עליו הרא"ש ואני אומר דאף הכותב דתיהוי"ן תיבה אחת אינו מעות משמע אם כותב שני תיבות פשיטא דניחא וא"כ ה"ה אם כתבו בשני שיטין כשר מאחר שהם שני תיבות ואפשר דלכתחלה מיהא אין כותבין בשני שיטין אף שהם שני תיבות להורות דמשמעות הענין סובל ג"כ תיבה אחת משא"כ בשני שיטין דהוי דוקא שתי תיבות. ה"מ שם לב

⁶⁷ ונראה לי הטעם דצריך לכתוב בשיטה אחת דתיבת די מצינו במקום אשר ומצינו ג"כ במקום כי דכתיב עד כי גדל מאד ומתרגמינן עד כי רבא לחדא אף על גב דכי הוא ג"כ לשון אשר מ"מ מצינו לכי ד' לשונות ואנו רוצים להוכיח כאן בגט שדי הוא במקום אשר על כן צריך שיהיה די עם תיהוי"ן בשיטה אחת והוה דבוק ומתפרש אשר תיהוי"ן משא"כ אם יהיה די בשיטה אחרת לא נראה הדבקות כל כך ואפשר לטעות ולפרשו על לשון אחר שסובל כי והך פסול נראה דהיינו דוקא אם לא נתן עדיין דכן הוא הל' בסדר גיטין (שכתב) דהוה (די תיהוי"ן) בחד שיטה ולא רצה מהרי"ל (לתנו וכמו כן כתב) אצל ר"ת שנכתב הגט בר"ח ולא רצה מהרי"ל לתנו כיון שכתב במרדכי שיש למנוע לכתוב בר"ח גם ושם ודאי כו"ע מודים דאם כבר נתן שאין פסול דהא במקום עיגון כו"ע ס"ל דנותנין אותו כנ"ל בזה דלא מצינו פסול זה בפוסקים. מ"ז שם יד

⁶⁸ שו"ע ונו"כ שם יא

⁶⁹ ב"ש שם כו

⁷⁰ הרמב"ם כתב תרוכין ושביקין משמע שהוא אומר לה שהיא שבקה וגירשה אותו

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

וכן צריך בשורה – 8 – להאריך וי"ו שנייה של במילה וכדו שלא יהא נקרא וכדי בחירי"ק שהיה משמעותו בלשון ארמי בולא כלום כמו כדי נסבא, כלומר באין ספר הוא מגרשה א"נ באין סיפור דברים וכה"ג, א"נ היה נקרא וכדי בציר"י והיה משמעותיה בתנאי זה אפסור אותך כדי שתעשה כך וכך, וזה אינו שהרי הוא מגרשה בלא תנאי.

ולאו דוקא שיאריך אלו הווי"ן יותר משאר ווי"ן, רק שצריך לדקדק בהן שלא יקצר אותן עד שיהו נראות כיודי"ן, מיהו נהגו להאריך אותן ממש, וכשר הדבר לעשות כן כדי שלא יבאו לידי קיצור, אבל יזהר שלא יאריך אותן יותר מדי עד שיהו נראין כנוני"ן פשוטין ויהיה שינוי לשון מכל וכל⁷¹.

וא"ו של פיטורין בשורה – 11 – תליא בהא אם נותנים יוד אחר הפי"א, אין חשש וא"צ להאריך הוא"ו, אבל לא כתב היוד אז צריך להאריך ג"כ הוא"ו של פיטורין⁷².

יט. ולא לכתוב לאיתנסבא דמשמע לא יתנסבא אלא להתנסבא

בשורה – 9 – להתנסבא⁷³ יכתוב בה"א בתחלה ולא בא', שאם יכתוב בא' בראשונה לאתנסבא יש לחוש שמא ירחיק לא מן תנסבא והיה משמעותיה לא תנסבא⁷⁴, כלומר לא תינשא והרי אינו מתירה לשום אדם ובטל הגט מעיקרו. מיהו אם לא כתב לא א' ולא ה"א אלא כתב לתנסבא כשר⁷⁵ בדיעבד⁷⁶. ונהגו לכותבו בלא שום יו"ד ואם כתב יו"ד אחר הה"א כשר.

נ. ולטעמין נולתו מי קאמר אלא בעינן הנא נמי בעינן

⁷¹ רמ"א שם

⁷² ב"ש שם כו

⁷³ שו"ע ונו"כ שם טו

⁷⁴ לבוש וח"מ שם לט ומשמע דבדיעבד אם כתב לאתנסבא ולא הרחיק לא מן תנסבא כשר אך בס' ג"פ ס"ק ג"ב הביא תשובת רלב"ח דף ר"א ע"ב שכ' דאע"ג שכ' רש"י ז"ל דטעם זה הפיסול הוא משום שמא ירחיק ויכתוב ב' תיבות עכ"ז אפילו שכתבו תיבה אחת אם כתבו באלף הגט פסול כי מ"ש שמא ירחיק כו' הוא טעם לפיסול ולעולם אפילו בלא הרחק פסול וכן נראה מדברי כל הפוסקים כו' ע"ש. פ"ת שם כד

⁷⁵ רמ"א שם

⁷⁶ הוא מדברי תשו' הרשב"א ושם מבואר דאפילו חיסר כל התיבה אינו פסול שהרי כתוב בנוסח הגט והרי את מותרת לכל אדם ועיין בס' ג"פ ס"ק ג"ד וס"ק צ"ג שהביא תשו' מהריב"ל ח"ג סי' ס"ט שכ' דאף להרשב"א מ"מ לא תתגרש בו לכתחלה אלא דאם כבר נתגרשה תנשא לכתחלה. אך הר"ן בפ' המגרש ס"ל דצריך לכתוב להתנסבא לכל גבר דאי לא משמע שתהיה פנויה ומותרת לכל אדם ולא שתנשא לאחד ותאסר לכולם ולדברי הר"ן יש להחמיר שלא תנשא לכתחלה יע"ש. ושם בסוף ס"ק צ"ו כתב דהיינו שלא במקום עיגון אבל במקום עיגון תנשא לכתחלה ע"ש. פ"ת שם כו

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

מאוד יש לאדם⁷⁷ לזהר שלא להשתדל בענין גיטין, אם לא שיהא בקי בהלכות גיטין, כי רבו בהם הדקדוקים ובנקל יכול אדם לטעות בהם והוא פיסול ממזרות; וצור ישראל יצילנו משגיאות, אמן.

נא. מיומא דנן לאפוקי מדרבי יוסי דאמר זמנו של שטר

מוכיח עליו

התקינו לכתוב בכל הגיטין שורה – 10 – "מן יומא דנן" שכבר התבאר לעיל דף עב. שלמרות שלגבי הנותן מתנה⁷⁸ אם כתב לו שטר מתנה שמקנה לו שדה פלונית לאחר מיתה, וכתוב זמן בשטר⁷⁹, ה"ז כאילו הקנה לו מהיום ולאחר מיתה⁸⁰, שזמנו של שטר מוכיח עליו⁸¹, ואם עשו קנין וכתב בשטר שנעשה קנין, אף על פי שאין בו זמן קונה הגוף מיד⁸², ודוקא כשהגיע השטר ליד המקבל⁸³.

⁷⁷ שולחן ערוך סדר הנט (אחרי סימן קנד) סעיף קא

⁷⁸ שו"ע ונו"כ ה"מ רנו ו

⁷⁹ שו"ע ונו"כ שם רנח א, ואפילו אין כתוב בשטר שנעשה קנין, משום שזמנו של שטר מוכיח עליו, שאילו היה בדעתו להקנות לו רק לאחר מיתה לא היה כותב בו זמן, ופירש הסמ"ע דהיינו שכתוב בשטר שדי נתונה לך לאחר מיתה, והרי אין קנין שטר לאחר מיתה, ואפ"ה אמרינן שנתכוין בזה להקנות לו מהיום, וקנה גוף מהיום ופירות לאחר מיתה, וכתב עוד הסמ"ע דאין נ"מ אם נכתב הזמן בתחילת השטר או בסופו. עוד כתב הסמ"ע שאינו קונה בשטר זה אלא כשבא השטר לידו של מקבל.

⁸⁰ וכתב בשו"ע שם דמה שכותבים בשטרות מעכשיו גם כשיש זמן בשטר, אינו אלא להרוחה אף על פי שאינו צריך.

⁸¹ ונלענ"ד שלא אמרו דין זמנו של שטר מוכיח עליו אלא כשכתב או אמר בסתם שיקנה לאחר מיתה, אבל אם כתוב בשטר בפירוש שלא יקנה אלא לאחר מיתה, מהיכי תיתי נאמר שמשום שכתוב זמן בשטר נפרש השטר להיפך ממה שכתוב בו. פתחי חושן חלק ח פרק טו הערה קצו

⁸² שו"ע ונו"כ שם ב וכתב הרמ"א דכל קנין כמעכשיו דמי, והטור הביא בשם הרמ"ה שגם בקנין אינו מועיל אא"כ יש זמן בשטר, והמחבר סתם כדעת הטור בשם הרא"ש, וגם הרמ"א לא הזכיר דעת הרמ"ה, ועי' אמרי בינה דיני הלואה סימן י.

⁸³ כתב הטור כיון שהוא בקנין קונה מיד כשהגיע השטר לידו, וכתב הבי"ד משהגיע השטר לידו קונה למפרע מזמן כתיבתו, ומ"מ תמה דכיון דאיכא קנין למה צריך שיגיע השטר לידו וכיון בב"ח, והסמ"ע סק"ד כתב דאע"ג דבעלמא קי"ל דסתם קנין כמעכשיו וקנה מיד אפילו בלא שטר, שאני הכא שהזכיר לאחר מיתה, ולכן בעינן שיגיע שטר לידו, ומדייק הסמ"ע בדברי המחבר שכתב בדין זה וכן אם יש בו קנין, ומשמע שדומה לדין הראשון דיש בו זמן ואין בו קנין, והתם פשיטא דבעינן שיגיע שטר לידו, דבשטר להוד ליכא למ"ד שקונה בלי מסירת השטר, ותמה הסמ"ע על הרמ"א שכתב דכל קנין כמעכשיו הוא, דמשמע שקונה מכח הקנין, וליתא, ואף על פי שהמחבר כתב שקונה מיד ולא הזכיר שיגיע השטר לידו, יש לומר שסמך על מ"ש וכן (וצ"ע הרי בדין ראשון נ"כ לא הזכיר דבעינן שיגיע השטר לידו, ואף על פי דע"כ צריך לפרש כן, מ"מ אין בלשון וכן לסמוך על מה שלא הזכיר בפירוש), ומ"ש הבי"ד בכונת הטור שבמסירת השטר קונה למפרע משעת כתיבה, כתב הסמ"ע שהוא ללא צורך, ונראה שחולק על הבי"ד וסובר שבאמת אינו קונה אלא משעת מסירה, ועיקר הכרח הבי"ד לפרש כן בדעת הטור מפני שכתב שקונה מיד, ועי' כתב הסמ"ע דלשון מיד אינו אלא לאפוקי

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

אולם בגט הסתפקו הפוסקים אם זמנו של שטר מוכיח עליו ולפיכך אמר הרי זה גיטך⁸⁴ אם לא באתי מכאן עד שנים עשר חדש, ולא אמר מעכשיו ולא על מנת, ומת בתוך שנים עשר חדש, ה"ז ספק⁸⁵, וחולצת ולא מתייבמת⁸⁶.

שלא נאמר שאינו קונה אלא לאחר מיתה, והט"ז כתב שאף הרמ"א סובר כהב"י, ועי' בדבריו מ"ש לבאר דברי הב"י בדעת הרמ"א, ועי' שו"ת השיב משה סימן קד ובאמרי בינה דיני הלואה סימן י. פתחי חושן שם הערה קצט ועיי"ש מה שהביא משו"ת נוב"ת חו"מ סימן מז.

⁸⁴ שו"ע ונו"ב אבהע"ז קמד ב

⁸⁵ דספק אי קיי"ל כר"י יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו והוה כאלו נכתב בו מעכשיו. ט"ז שם ו. ורבו בזה הדיעות כמ"ש בטור ובהר"ן ובמגיד וק"ל בגט הוי ספק בין אם התנאי נכתב בגט ובין בתנאי בע"פ אף על גב דקיי"ל בממוזן זמן של שטר מוכיח מ"מ בגיטין אזלינן לחומרא. ב"ש שם ד

⁸⁶ ות"ע ממשי"ב רמ"א רנח ב שכתב שם בשם הרמ"ה אם כתב לו לאחר ל' יום לא אמרי' זמן של שטר מוכיח דהא צריך לכתוב הזמן כדי שיוודעים אימת בלין ל' יום לפ"ז לכאור' קשה למה פסק כאן הרמ"ה דהיא ספק גט דהא ע"כ צריך לכתוב הזמן לידע אימת בלין יב"ח גם קשה מהא דאיתא ס"פ מ"ש רבותינו התירו באומ' אם לא באתי עד יב"ח ומת תוך יב"ח ואוקמי שם משום דס"ל כר"י דאמ' זמן של שטר מוכיח ש"מ דס"ל אפי' בקוצב זמן אמרי' זמן של שטר מוכיח וצ"ל ר' יוסי ע"כ ס"ל אם קוצב זמן לא אמרי' זמן של שטר מוכיח דהא לא פליג אלא באומר מהיום ולאחר מיתה אבל לא פליג באומר אם לא באתי מכאן עד יב"ח ש"מ דס"ל קוצב זמן לא אמרי' זמן של שטר מוכיח, אבל רבותינו ס"ל כר"י יוסי והתירו אפי' בקוצב זמן ובעין זה כתב המגיד ספ"א ואנן קיי"ל כר"י משום רב פסק כוותי' והיינו באומר מהיום ולאחר מיתה אבל בקוצב זמן ס"ל לר"י דלא אמרי' זמן של שטר מוכיח ולרבותינו אמרי' אפי' בקוצב זמן זמן של שטר מוכיח ואיתא שם ר"א הורה ולא הודו כל סיעתו לכן פסק הרמ"ה במתנה אוקמי ממוזן בחוקת הנותן ובניו וכאן בגיטין פסק לחומרא ולכאורה קשה מ"ש בפ' המגרש דף פ"ה מיומא דנן לאפוקי דר' יוסי דאמר זמן ש"ש מוכיח ותקנו לכתוב בפירוש מיומא דנן ולא לסמוך על זמן שטר מבואר מ"ש מיומא הוי כאלו נכתב מעכשיו א"כ בגיטין שלנו אין ספק כלל דהא כותבי' מיומא דנן ובמגיד פ"ט דין ה' ובב"י סי' קמ"ה כתבו בשם העימור יומא דנן להוי כאלו היה נכתב מעכשיו א"כ תימא על הפוסקים שלא כתבו חילוק זה וכן המחבר כתב בסי' קמ"ג בשם י"א אפי' לא אמר מעכשיו דינו כאומר מהיום מחמת זמן השטר ולא כתב הטעם מדכותבים מיומא דנן שוב ראיתי בחדושי רש"ל שהקשה ג"כ כהנ"ל. ב"ש שם

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

ומטעם זה⁸⁷ התקינו לכתוב בכל הגיטין שורה – 10 – "מן יומא דנן" שהרי זה כאומר⁸⁸ מעבשיו⁸⁹. ואם לא כתב בגט מן יומא דנן נ"ל דפסול מדרבנן ואפי' נתגרשה לא תנשא⁹⁰.

אולם גם במתנה אין אומרים⁹¹ שזמנו של שטר מוכיח עליו אלא כשצוה הנותן לכתוב זמן, או שצוה לעדים לעשות שטר מעליא, אבל מה שכתבו זמן רק לזכרון בעלמא אין אומרים כן, ואם כתוב בשטר שזה שנותן לו הוא לאחר מיתה, אין הזמן שבשטר מוסיף שיקנה מהיום.

יש אומרים⁹², דלאו דוקא זמנו של שטר, אלא גם בעל פה הזמן מוכיח, לפיכך⁹³ כשאמר לעדים בעל פה שיזכרו הזמן, הרי זה ככתוב זמן בשטר, וכן אם כתב שטר המתנה בסתם ולא כתב בו לאחר מיתה, אלא שבשעת נתינת השטר לידו אמר לו בעל פה שנותן לו לאחר מיתה, הזמן הכתוב בשטר מועיל לתנאי שבעל פה⁹⁴.

⁸⁷ שו"ע ונו"כ שם מוז"ל הבית יוסף אבן העזר סימן קכו ואף על גב דקיימא לן כרבי יוסי בעינן לאפוקי נפשינן מפלוגתא שיצא הדבר בהיתר ולא יצא שם פיסול במשפחות ישראל: ולהרמב"ם בפרק ט' מהלכות גירושין (ה"ב) שפסק דלא כרבי יוסי לאפוקי מדרבי יוסי ממש קאמר דלא קיימא לן כוותיה ומשום הכי תקין לישראל דלישתמע מיניה דלית הלכתא כרבי יוסי. ועיין גט פשוט שם צה ב"ש קמה ח

⁸⁸ ולפ"י צ"ע מש"כ בלבוש קמה א' וכן אם אמר הרי זה גיטך אם מתי הרי זה נמי לאחר מיתה משמע ואינו כלום. ויש אומרים הרי זו ספק מגורשת, דמספקא לן אם אמרינן גבי גיטין זמנו של גט מוכיח עליו כמו שנתבאר לעיל סימן קמ"ד (סעיף ב), והרי כתוב זמן בגט, ועוד הרי כתוב בפירוש בגט מן יומא דנן כו' והוא כמו מן היום, לפיכך חולצת ולא מתיבמת". ואמרי הא אי כתב מן יומא דנן א"כ ודאי הוי מעבשיו ואפ"ל אי לא סברינן כר' יוסי מגורשת. ועיין ב"ש קמ"ד ד שהקשה מהא שתקנו לכתוב בפירוש מיומא דנן ולא לסמוך על זמן שטר מבואר מ"ש מיומא הוי כאלו נכתב מעבשיו א"כ בגיטין שלנו אין ספק כלל דהא כותבי מיומא דנן ובמגיד פ"ט דין ה' ובב"י סי' קמ"ה כתבו בשם העיטור יומא דנן להוי כאלו היה נכתב מעבשיו א"כ תימא על הפוסקים שלא כתבו חילוק זה וכן המחבר כתב בס' קמ"ג בשם י"א אפי' לא אמר מעבשיו דינו כאומר מהיום מחמת זמן השטר ולא כתב הטעם מדכותבים מיומא דנן שוב ראיתי בחדושי רש"ל שהקשה ג"כ בהנ"ל. ועיין ערוך השולחן אבן העזר סימן קמ"ד סעיף יד שכתב גלעד דדין זה שזמנו של שטר מוכיח עליו אינו אלא כשהוא בעצמו כותב או צוה לכתוב הזמן כמ"ש בח"מ שם והבאנו זה בס' קמ"ג סעיף כ"ט וכן מצאתי סברא זו במהרי"ק שורש צ"ד וכתבה בשם הרשב"א ע"ש ולפ"ז גם בנוסחא דמיומא דנן כיון דנוסחא כללית היא ואינה נכתבת ע"פ ציווי הבעל וודאי אמרינן דהתנאי שבע"פ מבטלו ואף על גב דבגמ' המסקנא לר' יוסי דגם בע"פ ס"ל זמנו של שטר מוכיח [דרבא הכי ס"ל] זהו הכל כשכתבו בעצמו או צוה לכתוב אבל לא בסתמא ומ"מ לדינא יש להחמיר אף שמסתימת לשון הפוסקים משמע להדיא דלא חשו לה.

⁹⁰ גט פשוט אבן העזר סימן קכו סעיף צה

⁹¹ רמ"א שם ב

⁹² רמ"א שם

⁹³ פי' הסמ"ע שם בדברי הרמ"א

⁹⁴ ש"ך שם בפירוש דברי הרמ"א ועיין פתחי חושן שם שהקשה לכאורה צ"ע דכ"ש הוא, דודאי מסברא נראה דמה שכתוב בשטר לאחר מיתה גרע מפי, ואפ"ה אמרינן שזמן השטר מוסיף לקנות מהיום, כ"ש כשלא כתב בשטר כן. ונלענ"ד שכונת הש"ך שהיה מקום לומר שהזמן בשטר אין כונתו להקנות מהיום דשמא אינו אלא לזכרון בעלמא דהניחא אם כותב שמקנה לאחר מיתה אם כן ע"כ מה שכתב זמן היינו לומר שמקנה מהיום שאם לא כן אמאי כתב הזמן אך אם לא כתב לאחר מיתה אם כן כתב זמן כבכל שטר או אולי לזכרון, ולהכי

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

יש אומרים⁹⁵ שלא אמרו שזמן השטר מועיל להקנות מעכשיו אלא כשכתב שמקנה לאחר מיתה, אבל אם כתוב שמקנה לו לאחר ל' יום אינו מועיל⁹⁶ ויכול לחזור תוך ל', וכן אם מת הנותן או המקבל המתנה בטילה, ואם יש קנין בשטר אף בזה מועיל⁹⁷.

חידש הש"ך שכיון שאמר כן בעל פה על כרחך ידע שכך רצונו בעת כתיבת השטר ואם כן ע"כ כתב זמן לומר שמקנה מהיום.

⁹⁵ רמ"א שם ב כדעת הרמ"ה

⁹⁶ דבשלמא הכותב נכסיו לאחר מותו, כיון שהמיתה מבררת הזמן, מה צריך לכתוב שום זמן, ע"כ להקנות לו מאותו הזמן, אבל היכא דצריך לברר הזמן בשטר כדי לברר הני ל' יום מאימתי מתחילים, אין לומר זמנו של שטר מוכיח, ע"כ, ותמה הב"י דאף בלאחר ל' א"צ לכתוב הזמן בשטר, שיכול לכתוב שיחול הקנין ביום פלוני, ושוב הזמן מבורר, ולכן השמיטו המחבר בשו"ע, ועי' בב"ח מ"ש ליישב דברי הרמ"ה, והסמ"ע כתב שאין זו תמיה, דאע"פ שהיה יכול לכתוב באופן אחר, מ"מ אין להוכיח מזמן השטר שנתכוין להקנות מהיום, שכן דרך לכתוב, ונראה שהט"ז הסכים לדבריו. והש"ך כתב שמסוגית הגמרא בפ' מי שאחזו משמע דאף מכאן עד י"ב חודש מהני זמנו של שטר, וגם באהע"ז סימן קמד משמע דלא כהרמ"ה, ובפת"ש סק"ב כתב בשם שו"ת שבו"י ח"ב סימן קס שמסיק למעשה שאין להוציא מיד יורשים. וכתב בקצה"ח דאף לדעת החולקים על הרמ"ה וס"ל דאמרינן זמנו של שטר מוכיח גם בלאחר ל', מ"מ לפי מ"ש התוס' בקידושין (דף סג ע"א) דקיי"ל כר' יוחנן דבאומר מהיום ולאחר ל' הוי שיורא וצריך שיהיה באופן שבשעת חלות הקנין יכול הקנין לחול, וא"כ לא עדיף זמנו של שטר מאומר בפירוש מהיום ולאחר ל', ולשיטתם יכול לחזור, וכן אם מת בטל הקנין, עיין שם, ועי' שו"ת ראנ"ה שצ"י רעק"א.

⁹⁷ שמשעת קנין משעבד נפשיה, והיינו דוקא בצירוף שטר עם זמן, ואז דינו כמקנה לאחר מיתה, והרמ"ה לשיטתו שסובר שאף לאחר מיתה ואף שיש בו קנין צריך זמן, אבל לדעת הטור דביש בו קנין א"צ זמן, אפשר שגם בזה א"צ זמן

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>